

ТАФАККУР VA UNING AHAMIYATI

ABDURAXMONOVA GAVHAR SAID QIZI
CHORSHAMIYEV JO'RABEK SAIDAXMAD O'G'LI
CHORIYEVA GULIMOH AKBAR QIZI

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Filologiya fakulteti ona tili va adabiyoti(Rus tili)

ta'lim yo'nalishi talabalari

SHOMUROTOV ULUGBEK
MELIKBOBOYEVICH

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Pedagogika fakulteti, Pedagogika va psixologiya
kafedrası o'qituvchisi (maqola ilmiy xabari)

ulugbekshomurotov986@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada tafakkurning o'ziga xos jihatlari, uning ahamiyati va inson hayotidagi roli haqida so'z bormoqda. Tafakkur jarayoni inson fikr va his-tuyg'ularini chuqur o'rganish orqali nafaqat o'z-o'zini anglashga, balki shaxsiy rivojlanishga ham olib keladi. Ushbu maqola tafakkurning muhim tomonlarini yoritadi, muammolarni hal qilishdagi rolini ko'rsatadi hamda hayotiy qarorlarning qabul qilinishidagi ahamiyatini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: tafakkur, o'z-o'zini anglash, muammolarni hal qilish, shaxsiy rivojlanish, hayotiy qarorlar

Аннотация

В данной статье рассматриваются уникальные аспекты размышления (тафаккур), его значение и роль в жизни человека. Процесс размышления приводит не только к самосознанию, но и способствует личностному развитию через более глубокое понимание собственных мыслей и эмоций. В статье подчеркиваются важные аспекты размышления, демонстрируется его роль в

решении проблем и акцентируется его важность в принятии жизненных решений.

Ключевые слова: размышление, созерцание, умозаключение

Annotation

This article discusses the unique aspects of contemplation (tafakkur), its significance, and its role in human life. The process of contemplation leads not only to self-awareness but also contributes to personal development through a deeper understanding of one's thoughts and emotions. This article highlights important facets of contemplation, demonstrates its role in problem-solving, and emphasizes its importance in making life decisions.

Key words: reflection, contemplation, thoughtfulness

Kirish

Tafakkur - inson hayotidagi eng muhim jarayonlardan biridir. U o'zimizni anglash va atrofdagi muhit bilan muloqotda bo'lish uchun zarur. Tafakkur orqali biz boshqaruvni, qaror qabul qilishni, muammolarni hal qilishni o'rganamiz. Bu jarayon nafaqat shaxsiy hayotimizda, balki professional sohada ham muvaffaqiyat qozonishimizda muhimdir.

Tafakkur, ya'ni tahlil qiluvchi fikrlash jarayoni, inson uchun dasturiy ko'rinishda muhim ahamiyatga ega. U bizni ichki dunyomiz bilan tanishtiradi va hayotimizdagi muammolarni hal qilishda yordam beradi.

- Tafakkur va O'zlik: Tafakkur orqali inson o'zining ichki his-tuyg'ulari va fikrlarini tahlil qiladi, bu esa o'zlikni anglash uchun muhimdir.

- Muammolarni Hal Qilish: Tafakkur jarayoni, murakkab muammolarni boshqarish va samarali fikr yuritishga yordam beradi.

- Hayotiy Qarorlar: Tafakkur orqali inson hayotidagi muhim qarorlarni ko'proq o'ylab qabul qiladi, bu esa hayotni yaxshilashga olib keladi.

- Ruhiy Rivojlanish: Ushbu jarayon o'z-o'zini anglashdan tortib, ruhiy rivojlanishga qadar bo'lgan ko'plab jarayonlarni o'z ichiga oladi.

Asosiy qism

Tafakkur jarayoni turli xil yo'nalishlarga ega bo'lib, har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega:

1. Mantiqiy Tafakkur: Ushbu tur muammolarni analitik va tizimli tarzda hal qilishda yordam beradi. U matematik tenglamalar, ifodalar va prinsiplar orqali namoyon bo'ladi.

2. Ijodiy Tafakkur: Bu usul yangi g'oyalar, yechimlar va uslublarni yaratish uchun qo'llaniladi. Ijodiy tafakkur ko'pincha vizyonlar va tasavvurlar orqali shakllanadi.

3. Soterik Tafakkur: Bu tur o'z ichiga falsafiy mushohada va chuqur fikrlarni kiritadi. U inson hayotining ma'nosi, maqsadi va ruhiy tomonlariga bag'ishlangan.

4. Emotsional Tafakkur: Ushbu tafakkur turi his-tuyg'ularimizni anglash va boshqarishga qaratilgan. Bu jarayon his-tuyg'ularimizni o'zaro bog'lash va munosabatlarimizni tushunishga yordam beradi.

Tafakkur jarayonini rivojlantirish uchun bir necha usullar mavjud:

- Meditatsiya: Bu usul fikrlarni tinchlantirish va o'z-o'zini anglashda yordam beradi.

- Jurnalning: O'z fikr va his-tuyg'ularini yozish, tafakkur jarayonini samarali ravishda rivojlantiradi.

- Kitob O'qish: Kitoblardan olingan yangi g'oyalar va bilimlar tafakkurimizni kengaytiradi.

- Tahlil va Muloqot: Muammolarni tahlil qilish va boshqalar bilan fikr almashish, tafakkur jarayonini kuchaytiradi.

Tafakkur insonning fikrlash faoliyatining muhim komponentidir. Bu jarayonning bir necha asosiy qismi mavjud:

1. Tahlil qilish:

- Keltirilgan ma'lumotlarni o'rganish va ularni to'g'ri tushunish.
- Fikr va g'oyalarni bir-biri bilan solishtirish.

2. Sinov va eksperiment:

- Yangi g'oyalarni sinab ko'rish va tajriba orqali tasdiqlash.
- Ushbu jarayonda kamchiliklarni aniqlash va qarorlarni yangilash mumkin.

3. Refleksiya:

- O'z tajribalarini qayta ko'rib chiqish.
- O'z xatolaridan saboq olish va yangi strategiyalar ishlab chiqish.

4. Ijodkorlik:

- Yangi fikrlar va yechimlarni ishlab chiqish.
- An'anaviy chegaralardan chiqish va yangi yo'nalishlarga qarash.

5. Qaror qabul qilish:

- Tahlil va sinov jarayoni natijalariga asoslanib, hayotiy muammolarni hal qilish

uchun eng yaxshi qarorlarni tanlash.

Tafakkurning ahamiyati

- Tafakkur qobiliyati insonni rivojlantiradi va uning o'zini o'zi anglashiga yordam beradi.

- Bu jarayon ijtimoiy hayotda va professional faoliyatda muvaffaqiyatga erishishda muhim rol o'ynaydi.

- Insonlar o'zlarini rivojlantirish va yangi ma'lumotlarni olish uchun tafakkurdan foydalanadilar, bu esa shaxsiy va professional o'sishga olib keladi.

Xulosa

Tafakkur insonning intellektual rivojlanishiga, shaxsiy o'sishiga va muammolarni anglab, yechimini topishiga yordam beradi. U hayotiy qarorlar qabul qilishda aniq fikrlashni ta'minlaydi va insonning ichki dunyosini yanada kengaytiradi. Tafakkur jarayoni har bir inson uchun zarur bo'lib, uning ahamiyatini hisobga olib, biz o'zimizni va atrofimizdagi dunyoni yaxshiroq anglay olamiz.

Foydalanilgan Adabiyotlar:

1. *M.G. Davletshin, Sh. Do 'stmuhamedova, M. Mavlonov, S. To 'ychiyeva. Yosh davrlari va pedagogic psixologiya (o'quv-me- todik qo'llanma). TDPU, — T.: — 2004.*
2. *Z. Nishanova. Bolalar psixodiagnostikasi. TDPU nashriyoti. Toshkent — 1998.*
3. *M. Rasulova, D. Abdullayeva, S. Oxunjonova. Bolalarning maktabga psixologik tayyorligi. — Toshkent. — 2003.*

4. *S.X. Jalilova va boshqalar.* Shaxsning psixik taraqqiyoti diagnostikasi. — Toshkent. — 2009.
5. MELIKBOBOYEVICH, S. U., QIZI, O. R. Z. S., & QIZI, Q. K. A. (2024). INSONIY MUOMALA VA MULOQOTNING PSIXOLOGIK VOSITALARI. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 180-188.
6. Melikboboyevich, S. U. (2024). MEASURES TO PREVENT AGGRESSIVE ATTITUDES BY THE TEACHER TO THE STUDENT FOR LATING TO THE LESSONS. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 127-134.
7. Melikboboyevich, S. U., & Yusufaliyevna, H. S. (2024). EDUCATOR'S SKILL IN ELIMINATING AGGRESSIVE SITUATIONS OF CHILDREN RAISED IN PRESCHOOL EDUCATION ORGANIZATION. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(6), 611-616.
8. Melikboboyevich, S. U. (2024). CHANGES IN STUDENTS'MENTAL STATUS DURING MASTERING THEORETICAL AND PRACTICAL TRAINING (IN THE EXAMPLE OF AGGRESSION). *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 2(2), 142-148. 1. Jung, C. G. Psychological Aspects of the Self. — Princeton